

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آشنایی با ابزار برات الکترونیکی زنجیره تولید

در تامين مالی زنجیره تولید

مدیریت کل عملیات پولی و اعتباری

اداره تامین مالی زنجیره تولید

شهریورماه ۱۴۰۳

فهرست مطالب:

- ✓ مفهوم تامین مالی زنجیره تولید
- ✓ ابزارهای موجود و لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید
- ✓ معرفی ابزار برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید
  - اهداف، مزایا و ارکان برات الکترونیکی
  - مهم ترین نکات شیوه نامه اجرایی
  - فرآیند صدور، انتقال، تنزیل و تسویه
  - اقدامات انجام شده و آخرین وضعیت برات الکترونیکی

مفهوم تامین مالی زنجیره تولید

مفاهیم و تعاریف

- ❖ توسعه نظام تامین مالی زنجیره‌ای (Supply Chain Finance - SCF) رویکردی در نظام تامین مالی **سرمایه در گردش** است که می‌تواند به واسطه کمک به تخصیص کارا و هموار منابع مالی، بهبود مدیریت ریسک‌های مالی و افزایش شمول مالی، به **ثبات مالی اقتصاد** کمک کند.
- ❖ تامین مالی زنجیره‌ای، طبق تعریف عبارت است: «بکارگیری روش‌ها و عملیات تامین مالی و کاهش ریسک در جهت **بهبود مدیریت سرمایه در گردش** و فرآیندهای زنجیره تامین».
- ❖ تامین مالی زنجیره تولید، سبدی از عملیات و روش‌های تامین مالی و کاهش ریسک است که جریان‌های مالی و تجاری بین دو نقطه زنجیره توزیع و زنجیره تامین را پشتیبانی می‌کند.

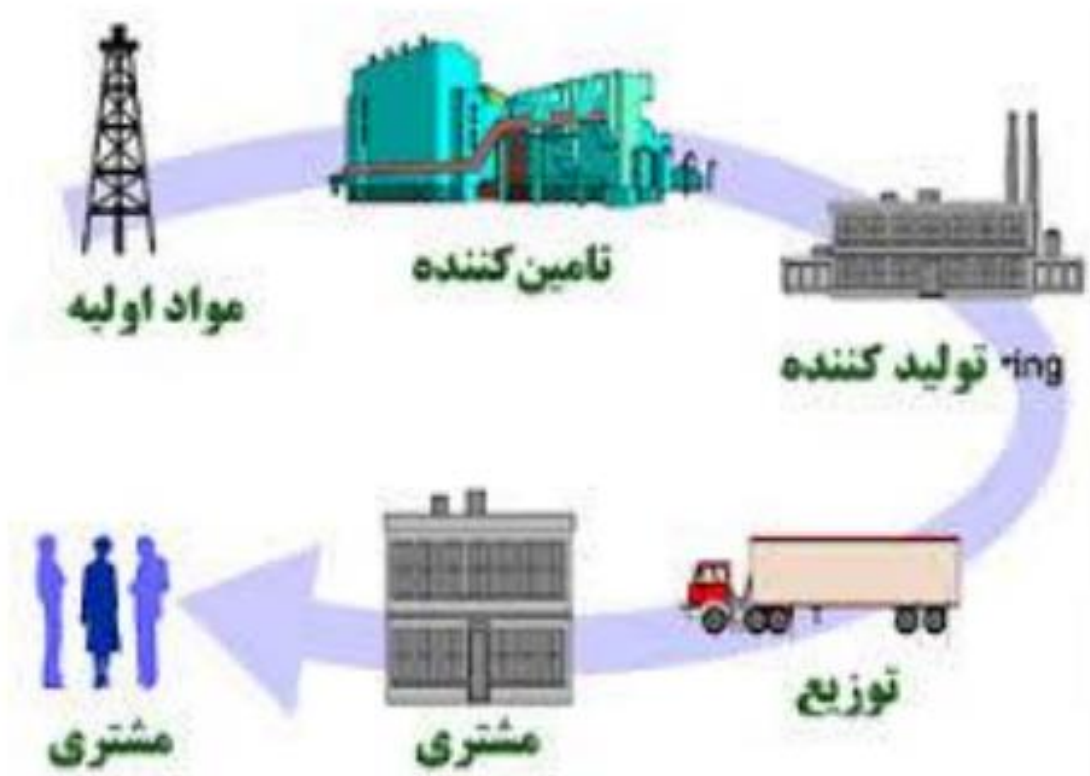
اهداف SCF

- بهینه‌سازی سرمایه در گردش در کل زنجیره
- تأمین نیاز نقدینگی تولیدکنندگان
- بهبود ارتباط بین اجزای زنجیره
- افزایش پایداری زنجیره تأمین
- کاهش هزینه تمام شده محصول و افزایش سود شرکت‌ها
- بهبود ترازنامه و جریان مالی شرکت‌ها

تعریف زنجیره تولید

- ✓ زنجیره تولید سیستمی متشکل از سازمان‌ها، افراد، فعالیت‌ها، اطلاعات و منابعی است که در عرضه یک محصول یا خدمت به مصرف کننده دخیل است.
- ✓ زنجیره تولید نشان دهنده مراحل است که محصول یا خدمات را از حالت اولیه به شکل نهایی تبدیل می‌کند.

ابزارهای موجود و لزوم
توسعه ابزارهای تامین مالی
زنجیره تولید

ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید در ایران

- اوراق گام (گواهی اعتبار مولد)
- کارت رفاهی متصل به اوراق گام
- برات الکترونیکی
- کشاورزی قراردادی
- فاکتورینگ (واگذاری مطالبات قراردادی)
- سند تعهد پرداخت اعتبار اسنادی داخلی ریالی

تأمین مالی زنجیره تولید

تأمین مالی زنجیره تأمین (Supply Chain Finance)

هموار منابع مالی، بهبود مدیریت ریسک‌های مالی تفاوت اصلی روش‌های تأمین مالی زنجیره تأمین تأمین مالی و مدیریت ریسک قرار می‌گیرد. در زنجیره‌های تأمین اجرا می‌شود.

توسعه روش‌های تأمین مالی زنجیره تأمین، علاوه بر مطابقت غیرجاری، بهبود گردش نقدینگی بانک‌ها، شاخص‌های سلامت بانکی و پایدارسازی ترانزاکشن، طبق تعریف، تأمین مالی زنجیره تأمین عبارت است از تأمین مالی زنجیره تأمین مالی زنجیره تأمین شیوه‌های زنجیره، جایگزین شیوه سنتی «پرداخت تسهیلات

بکارگیری و توسعه روش‌های تأمین مالی زنجیره زیر است:

- تسریع و تسهیل فرآیند تأمین مالی سرمایه
- کاهش نیاز به دریافت تسهیلات جدید برای تقویت روابط پایدار بین تولیدکننده و تأمین مالی
- کاهش مطالبات غیرجاری بانک‌ها
- کاهش انحراف منابع و افزایش کارایی تدوین
- افزایش شفافیت و نظارت‌پذیری جریان مالی
- کاهش هزینه تأمین مالی و کاهش هزینه

قوانین و مقررات
- تأمین مالی زنجیره تولید
دستورالعمل‌ها، شونامه‌ها و بخش‌نامه‌ها به تفکیک ابزارها
محتوای آموزشی
سوالات پر تکرار
سیاست‌های تشویقی
راهنمای مراجعان
گزارش عملکرد
اجبار مرتبط

قوانین و مقررات

براساس قانون پولی و بانکی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بعنوان تنظیم کننده نظام پولی و اعتباری کشور، موظف به تنظیم مقررات مربوطه است... بیشتر

- قوانین مرجع
- مشروح مذاکرات و مصوبات هیأت عالی
- مصوبات شورای پول و اعتبار
- مصوبات هیأت وزیران
- مقررات ارزی
- بخشنامه‌ها
- مقررات تبلیغات در حوزه پولی و بانکی
- شورای فقهی
- تأمین مالی زنجیره تولید**
- هیئت خبرگان بانکی و اقتصادی

تداوم روند نزولی نرخ رشد نقدینگی و پایه پولی / کاهش ۵.۳ واحد درصدی رشد دوازده ماهه نقدینگی / نرخ رشد

قانون جدید

میرا	نرخ سود	۲۰ تیر ۱۴۰۳	\$
نرخ	حداقل نرخ	نرخ	نرخ

جهت کسب اطلاعات بیشتر به آدرس www.CBI.IR مراجعه نمایید.

لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید

❖ انتقال ناکارایی‌های بخش عمومی و بخش واقعی اقتصاد به بازار پول، ناترازی بانکها و لزوم بهینه سازی تخصیص منابع

✓ مشکلات موجود در خصوص **اصابت تسهیلات به هدف** در نظام سنتی تامین مالی

✓ ناکارایی‌های نظام سنتی تامین مالی و لزوم **تغییر پارادایم فکری** در خصوص تامین مالی بنگاههای اقتصادی

❖ اجرای برنامه کنترل نقدینگی و سیاست کنترل مقداری ترانزنامه بانکها

✓ هدف گذاری **رشد نقدینگی** به ترتیب ۲۵،۳۰ و ۲۳ درصد در سالهای ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳

❖ رفع موانع تامین سرمایه در گردش سالم و پایدار واحدهای تولیدی

✓ تنگنای اعتباری بنگاه‌ها ناشی از شرایط تورمی و تحولات نرخ ارز و تنگنای ارزی

✓ تنگنای اعتباری بنگاههای اقتصادی در شرایط اجرای سیاست کنترل مقداری

✓ نقش کم‌رنگ بازار سرمایه در تامین مالی اقتصاد

❖ توسعه روش‌های تامین مالی بانکی زنجیره تولید

✓ جزء (۱۲) بند (الف) ماده (۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی موضوع وظایف بانک مرکزی

✓ تبصره (۳)، بند (ب)، ماده (۶) قانون برنامه هفتم توسعه

✓ جزء (۲) بند (پ) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم توسعه

برنامه تامین مالی اقتصاد از طریق ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید

سهمیه تعیین شده برای سال ۱۴۰۳ (هزار میلیارد تومان)	ابزارهای تعهدی
۲۰۰	اوراق گام برای بنگاههای اقتصادی
۲۰	اوراق گام برای شرکت‌های دانش بنیان
۵۰	کارت رفاهی متصل به اوراق گام
۸۰	برات الکترونیکی
۳۵۰	جمع
۵۰	فاکتورینگ
۸۰۰	اعتباری اسنادی داخلی ریالی
۱۲۰۰	جمع

**معرفی ابزار برات الکترونیکی
تامین مالی زنجیره تولید
(برات سپام ریالی)**

معرفی ابزار برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید

برات الکترونیکی:

سند تجاری الکترونیکی است که بر اساس قانون تجارت و قانون تجارت الکترونیک و با کنترل **سامانه سپام ریالی** بانک مرکزی در سامانه یکپارچه مدیریت سفته و برات الکترونیکی وزارت امور اقتصادی و دارایی صادر می‌گردد.

در قانون تجارت از مواد ۲۲۳ تا ۳۱۹ به تفصیل در خصوص ویژگی‌ها، نحوه صدور، ظهنویسی و غیره اشاره شده است.

این سند غیر کاغذی است.

قابل انتقال و تنزیل است.

سررسید این ابزار از یک ماه تا ۱۲ ماه می‌باشد.

تامین سرمایه در گردش زنجیره تولید

معرفی ابزار برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید

اهداف:

۱- بهینه سازی سرمایه در گردش در کل زنجیره تولید

۲- تأمین نیاز نقدینگی تولیدکنندگان

۳- بهبود ارتباط بین اجزای زنجیره های تولید

۴- افزایش پایداری زنجیره تولید

۵- کاهش هزینه تمام شده محصول و افزایش سود شرکت ها

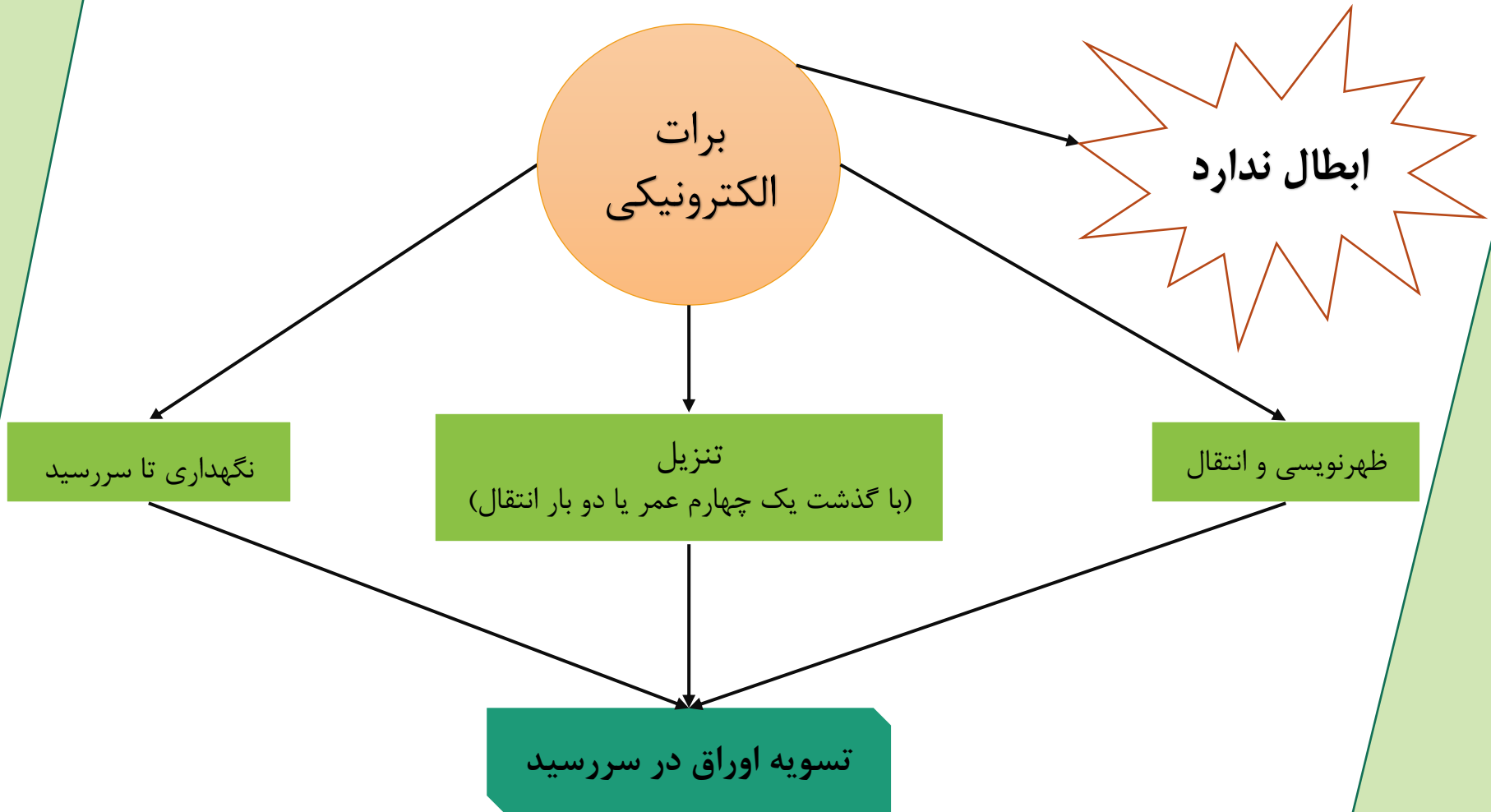

مزایای برات الکترونیکی

- ✓ عدم نیاز به پیش پرداخت نقدی در زمان صدور
- ✓ امکان انتشار برای بنگاه خریدار (برات دهنده) تا سقف ۲۰۰ درصد فروش سال آخر بنگاه
- ✓ امکان تامین نقدینگی و تنزیل از طریق شبکه بانکی توسط دارنده برات
- ✓ امکان انتقال به سایر بنگاه‌های زنجیره تولید بدون نیاز به اعتبارسنجی متقاضیان (صرفاً اعتبارسنجی برات دهنده)

معرفی ابزار برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید

ارکان برات الکترونیکی

برات دهنده

بنگاه خریدار مواد اولیه و خدمات که طبق قانون تجارت نسبت به صدور برات الکترونیکی از طریق سامانه برات در وجه یا به حواله کرد دارنده برات اقدام می کند. پرداخت مبلغ برات **یک روز کاری قبل از سررسید** به عهده برات دهنده می باشد.

برات گیر

مؤسسه اعتباری که طبق قانون تجارت، نسبت به **قبولی** برات الکترونیکی اقدام و آن را در سررسید در وجه دارنده برات تأدیه می نماید.

دارنده برات

شخصی که طبق قانون تجارت، کلیه حقوق برات الکترونیکی صادره متعلق به وی می باشد و می تواند کلیه حقوق برات الکترونیکی را از طریق سامانه برات **به شخص دیگری انتقال** دهد.

برات دهنده

خریدار مواد اولیه و خدمات

متقاضی صدور برات

پرداخت وجه برات به موسسه حداقل یک
روز کاری قبل از سررسید

دارنده برات

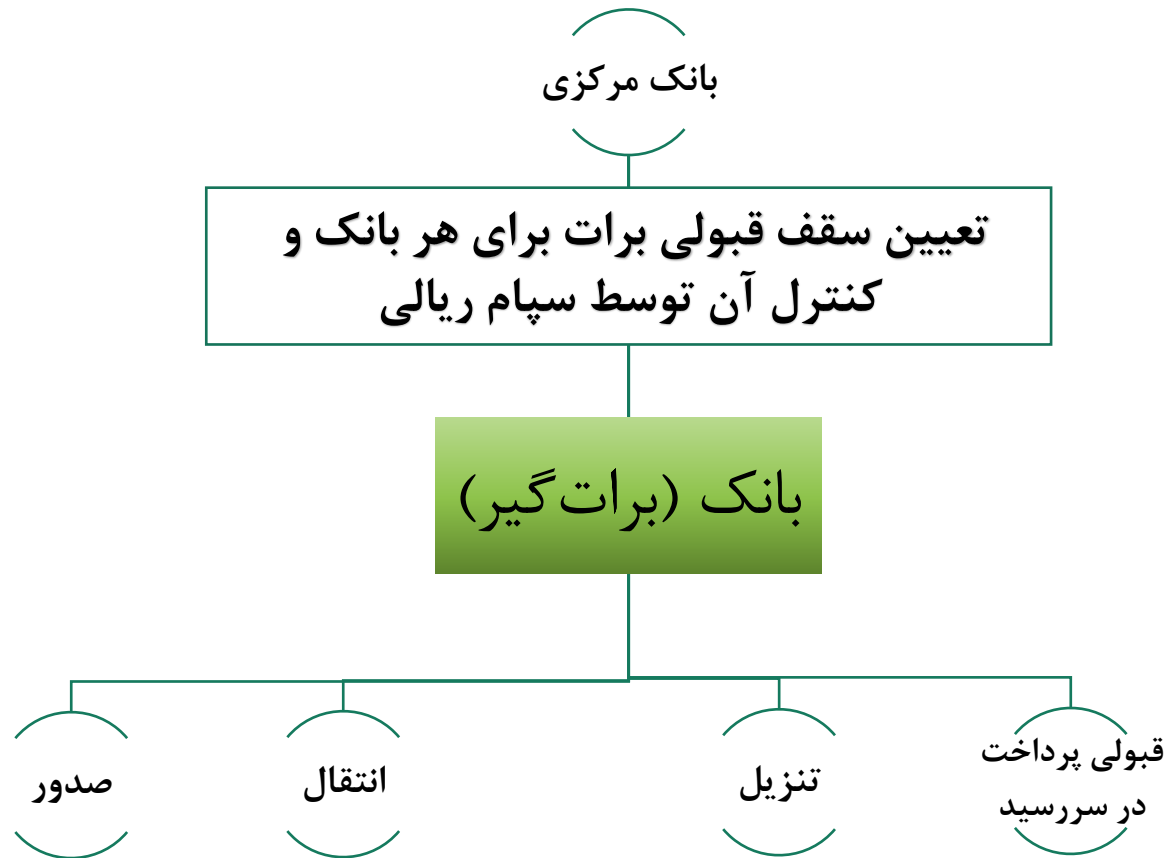
نگهداری تا سررسید

انتقال به زنجیره در بانک برات گیر

تنزیل توسط شبکه بانکی
(با گذشت یک چهارم عمر یا دو بار انتقال)

ارکان برات الکترونیکی

مهم ترین نکات
شیوه نامه اجرایی مصوب
۱۴۰۰/۰۹/۲۱ و اصلاحات بعدی

سقف قبولی برات

سقف کلی قبولی برات برای مؤسسه اعتباری توسط بانک مرکزی تعیین و از طریق سامانه پیام ریالی اعمال می‌گردد.

بانک مرکزی با توجه به عملکرد مؤسسه اعتباری در زمینه وصول مطالبات ناشی از برات الکترونیکی قبول شده توسط بانک نسبت به بازنگری سقف قبولی برات مؤسسه اعتباری اقدام می‌نماید.

ماده ۳

تبصره

سقف اعتباری

ماده ۴

سقف اعتباری برات دهنده (بنگاه خریدار) برای استفاده از خدمات برات الکترونیکی معادل ۲۰۰ درصد از فروش سال آخر آن بنگاه پس از کسر مانده تسهیلات و تعهدات مرتبط با تأمین مالی سرمایه در گردش بنگاه مربوطه نزد شبکه بانکی تعیین می‌گردد.

احراز واقعی بودن معامله

ماده ۶

مؤسسه اعتباری موظف است به منظور اطمینان از صوری نبودن موضوع معامله و احراز واقعی بودن آن ضمن بررسی مرتبط بودن **موضوع معامله با زمینه فعالیت بنگاه خریدار و** فروشنده پیش از قبولی برات الکترونیکی، **اقرار نامه واقعی بودن معامله** را از آن ها به صورت الکترونیکی اخذ نماید.

ثبت اطلاعات در سامانه‌های بانک مرکزی

ماده ۸۵

مؤسسه اعتباری موظف است پیش از شروع فرایند قبولی برات الکترونیکی در سامانه برات، نسبت به ثبت تعهدات مربوطه و **اخذ کد یکتا از سامانه سپام ریالی** اقدام نماید.

نکته: بانک‌ها موظف به ثبت تعهدات ناشی از صدور برات در سامانه سمات با کد (۰۹) زیر بخش ضمانت نامه می‌باشند.

نرخ کارمزد

ماده ۹

□ سقف کارمزد قبولی برات مشابه کارمزد صدور ضمانت‌نامه‌ها و متناسب با وثایق دریافتی و سقف مبلغ کارمزد انتقال برات **حداکثر یک در هزار** مبلغ آن تعیین می‌گردد.

□ به منظور تشویق برات دهنده و رقابت مؤسسات اعتباری با یکدیگر، مؤسسه اعتباری می‌تواند، حداکثر تا **۳۰ درصد تخفیف** در نرخ کار مزد برات الکترونیکی اعمال نماید.

انتقال برات

ماده ۱۱

دارنده برات الکترونیکی می‌تواند آن را با **ظهن‌نویسی از طریق مؤسسه اعتباری** جهت خرید مواد اولیه و خدمات مورد نیاز در تولید محصول به بنگاه‌های فروشنده دیگر منتقل نماید. مؤسسه اعتباری موظف است کلیه تغییرات مربوطه را در **سامانه پیام ریالی** ثبت نماید.

تنزیل برات

ماده ۱۲

تبصره

تنزیل برات الکترونیکی توسط دارنده برات نزد هر یک از مؤسسات اعتباری، صرفاً بعد از گذشت **یک چهارم از زمان عمر برات** یا **دو بار انتقال** بین بنگاه های عضو زنجیره امکان پذیر خواهد بود.

تنزیل برات الکترونیکی صرفاً در قالب **عقد خرید دین** و پس از استعلام از سامانه **سپام** ریالی مبنی بر اصالت و صحت برات الکترونیکی و اخذ تأییدیه از سامانه سپام ریالی مبنی بر **عدم تنزیل قبلی** آن مجاز می باشد.

مؤسسه اعتباری موظف به **ثبت** تنزیل برات الکترونیکی در سامانه سپام ریالی می باشد.

مؤسسه اعتباری تنزیل کننده باید کلیه ضوابط و مقررات مربوطه از جمله **آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط** را رعایت کند.

جرائم عدم ایفای تعهد
یا صوری بودن معامله

ماده ۱۵

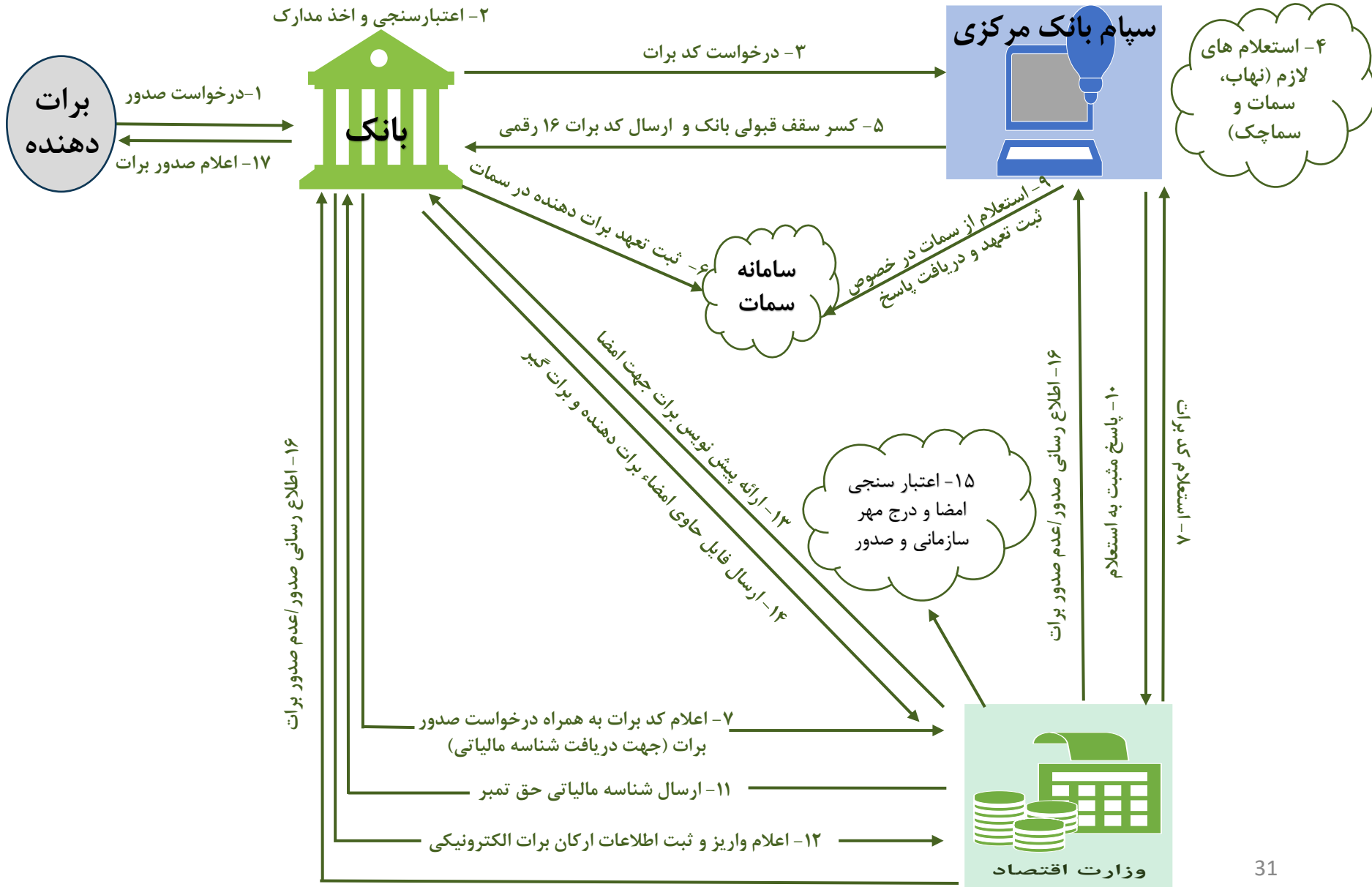
- ❖ پرداخت وجه التزام معادل نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی به علاوه **۶ واحد درصد**.
- ❖ ممنوعیت بهره مندی از برات الکترونیکی تا **حداقل ۶ ماه** پس از زمان تسویه بدهی برات الکترونیکی.

فرآیند صدور برات الکترونیکی

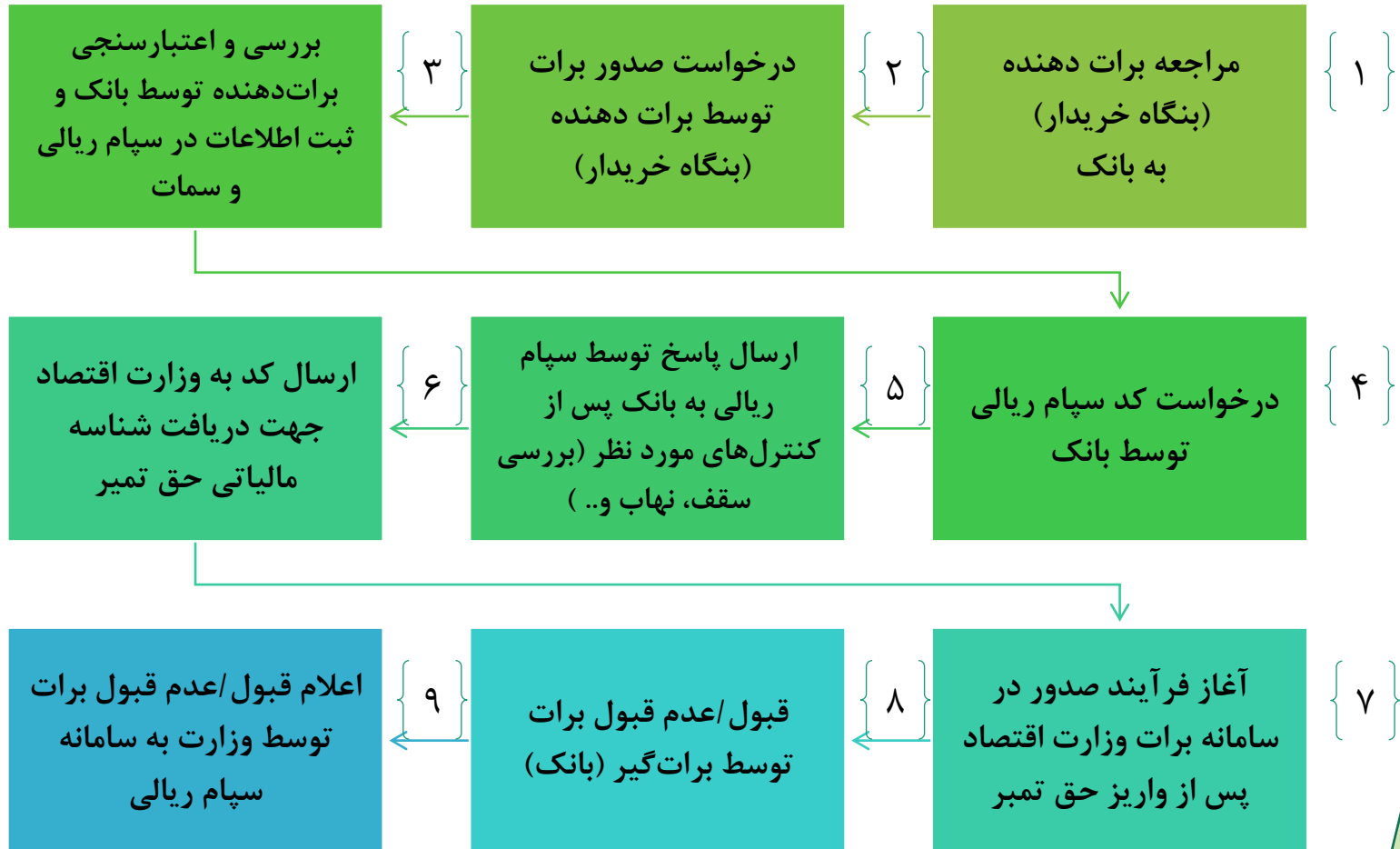

صدور برات الکترونیکی

صدور برات الکترونیکی

اقدامات بانک
در فرآیند
صدور

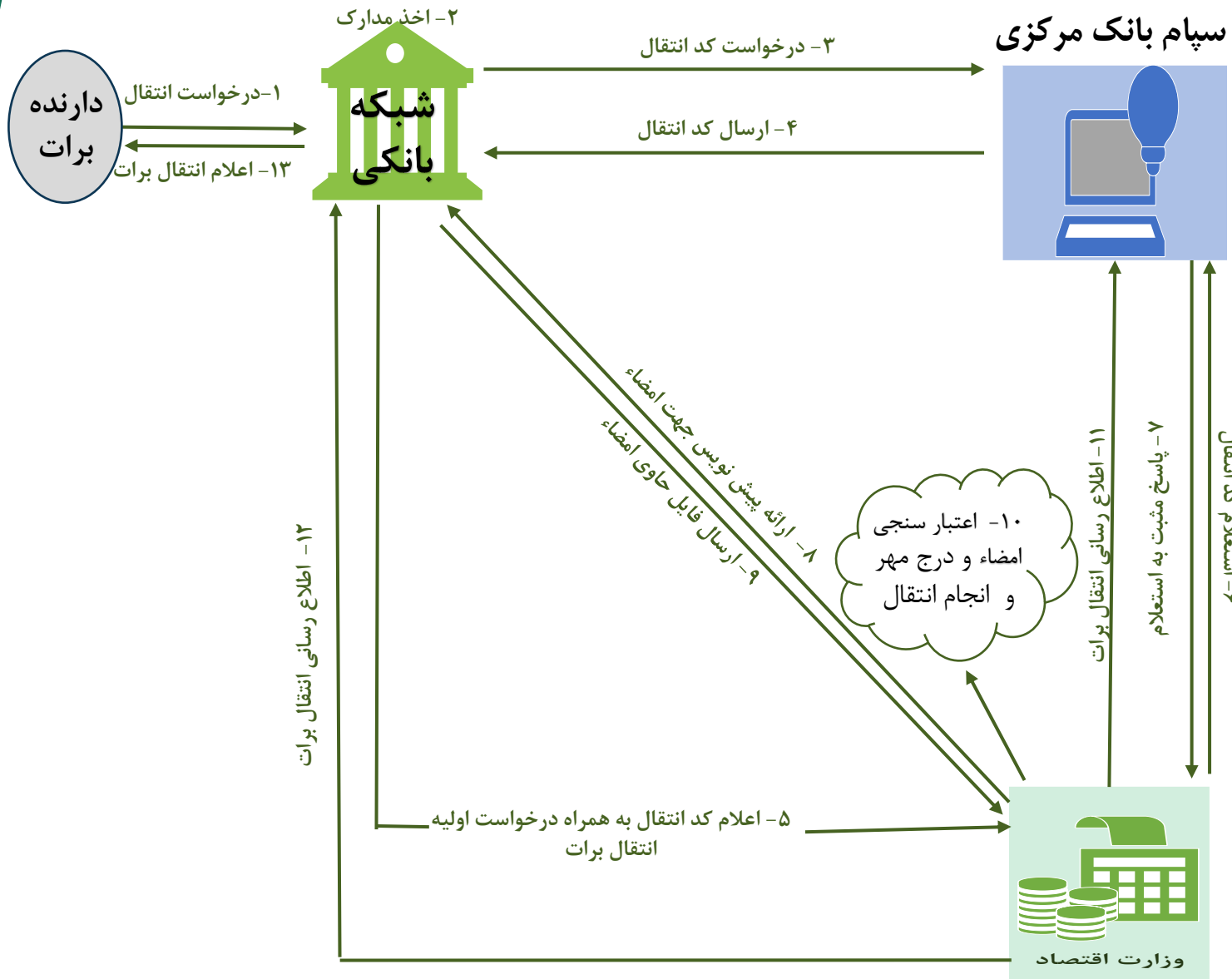
- ۱- اعتبار سنجی برات دهنده
  - ۲- بررسی سقف اعتباری برات دهنده
  - ۳- بررسی آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط
  - ۴- اخذ وثایق کافی
  - ۵- اخذ فاکتور خرید
  - ۶- اخذ اقرار نامه واقعی بودن معامله
  - ۷- حق برداشت از کلیه حساب های برات دهنده
  - ۸- اخذ کد پیام ریالی
  - ۹- اخذ حق تمبر از برات دهنده و پرداخت
  - ۱۰- ثبت تعهدات در سمات
  - ۱۱- اخذ کارمزد
- ۲۰۰ درصد فروش سال آخر منهای مانده تسهیلات و تعهدات سرمایه در گردش
- در صورت صوری بودن معامله یا عدم ایفای تعهدات توسط برات دهنده

فرآیند انتقال برات الکترونیکی

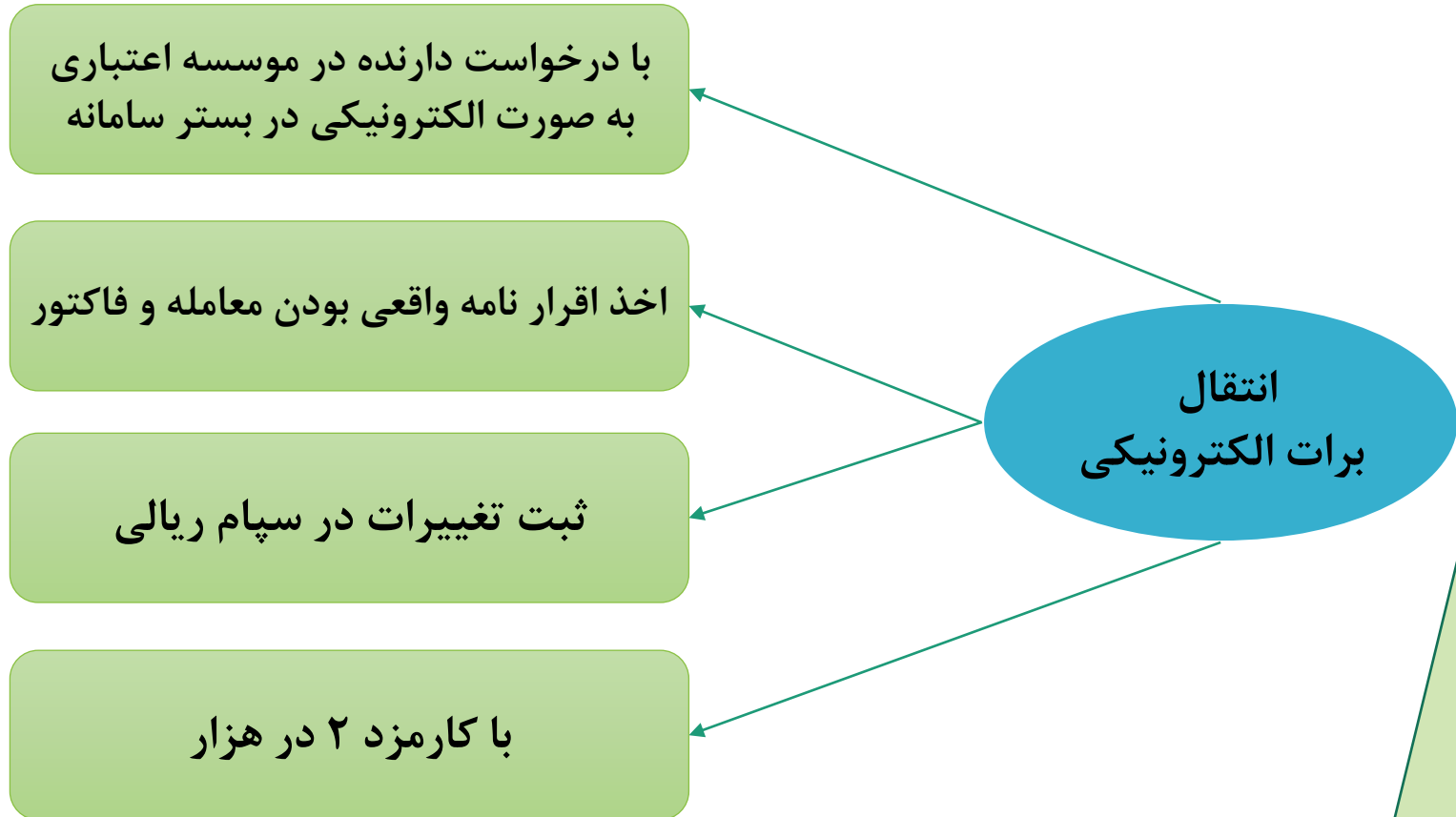

انتقال برات الکترونیکی

انتقال برات الکترونیکی

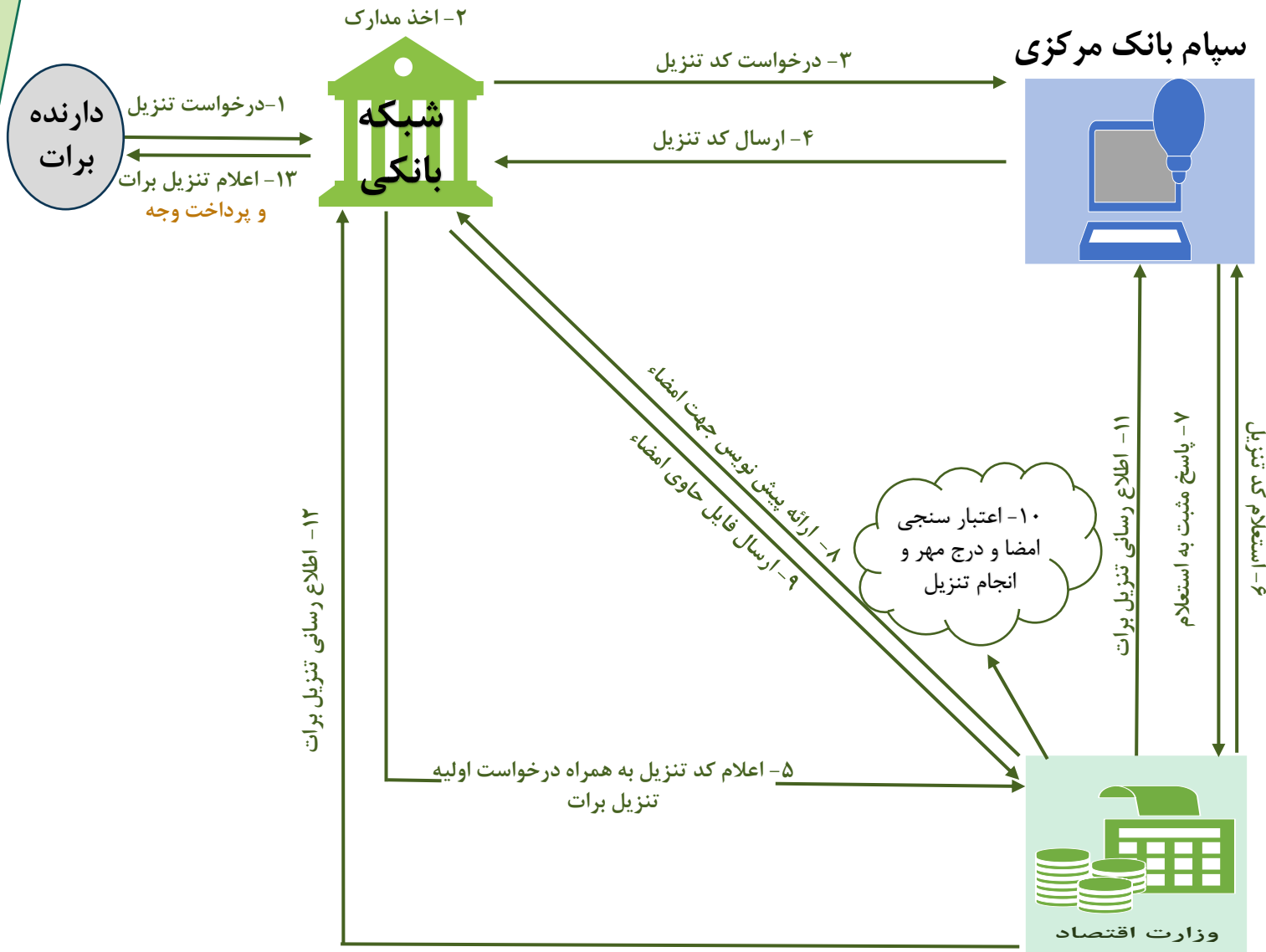

فرآیند تنزیل برات الکترونیکی

تنزیل برات الکترونیکی

تنزیل برات الکترونیکی

تنزیل برات الکترونیکی

استعلام از سپام ریالی

درخواست توسط دارنده برات و **در هر موسسه**

پس از دو بار انتقال یا گذشت $\frac{1}{4}$ از عمر برات

ثبت تغییرات در سپام ریالی

در قالب عقد خرید دین

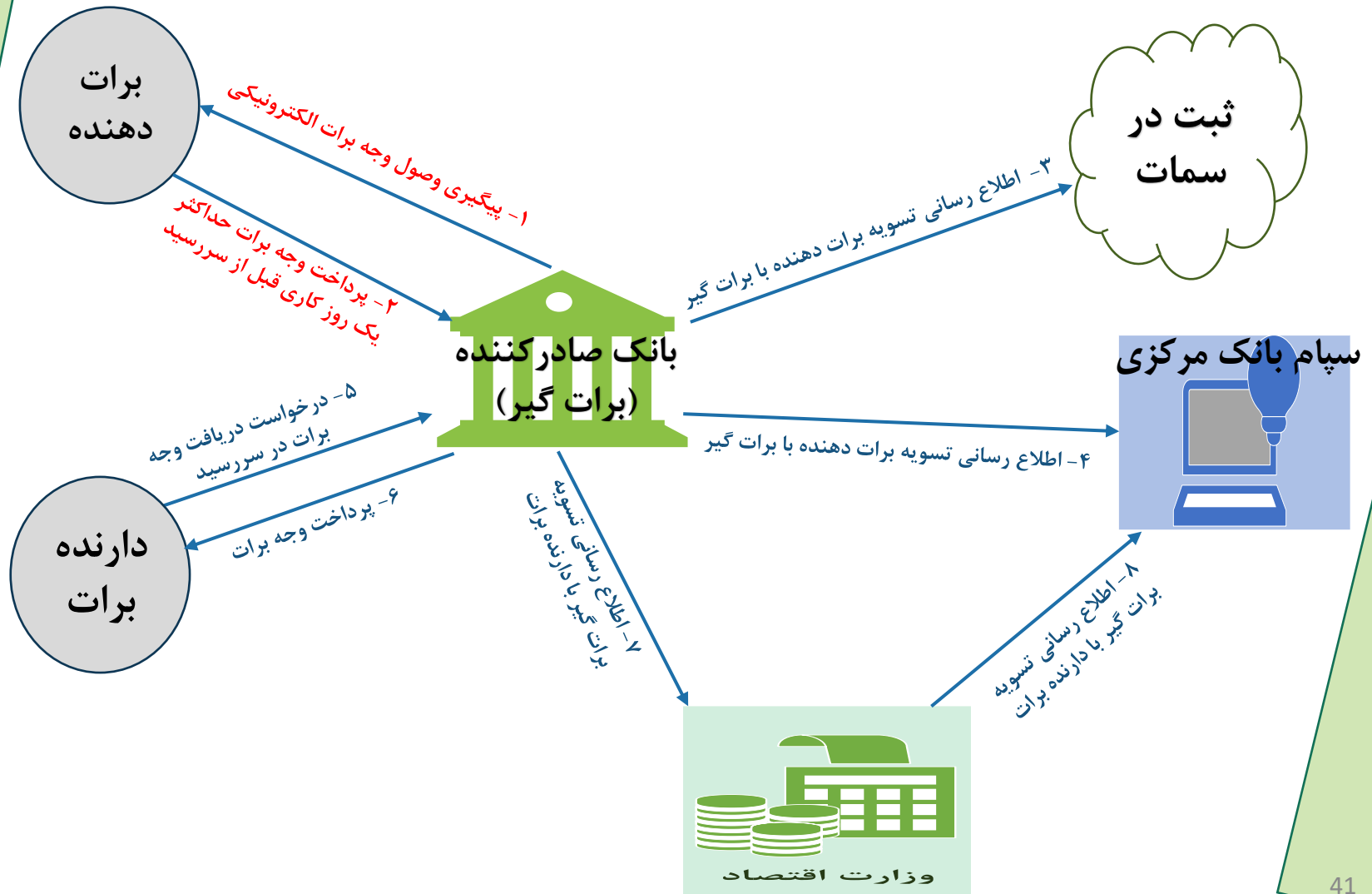

فرآیند تسویه برات الکترونیکی

تسویه برات الکترونیکی

۱- پیگیری وصول وجه برات از برات دهنده

۲- پرداخت مبلغ برات به دارنده برات در سررسید و ثبت در سپام ریالی

۳- ثبت ایفای / عدم ایفای تعهدات برات دهنده در سپام ریالی و سمات

۴- محاسبه وجه التزام عمل نکردن به تعهدات: سود عقود غیرمشارکتی بعلاوه ۶ درصد

اقدامات
بانک در
پرداخت
مبلغ برات
الکترونیکی

در صورت عدم ایفای تعهدات

* **اخذ وجه التزام عمل نکردن به تعهدات از برات دهنده:**

نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی بعلاوه ۶ درصد

* **ممنوعیت صدور برات الکترونیکی برای برات دهنده:**

تا ۶ ماه پس از تسویه بدهی

در صورت صوری بودن معامله

* **مطالبه وجه برات قبل از سررسید توسط برات گیر از برات دهنده:**

به صورت یکجا

* **اخذ وجه التزام از برات دهنده از تاریخ صدور تا تاریخ پرداخت:**

نرخ سود تسهیلات عقود غیرمشارکتی بعلاوه ۶ درصد

* **ممنوعیت صدور برات الکترونیکی برای برات دهنده و دارنده برات/ بنگاه فروشنده:**

تا ۶ ماه پس از تسویه بدهی

صدور اولین برات الکترونیکی در اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳

بانک صادرات ایران

بانک تجارت

صدور اولین برات الکترونیکی در اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۳

سررسید ۱۴۰۳/۰۵/۰۸

شماره خزانه داری کل کشور ۵۵۹۳۸۴۵۷۵۵۶۰۸۶۵۷

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی
خزانه داری کل کشور

برات الکترونیکی

بانک عامل

مبلغ به عدد ۵,۰۰۰,۰۰۰ تاریخ صدور (به حروف) چهار/اردیبهشت/یک هزار و چهارصد و سه

خواهشمند است (تاریخ به حروف) هشت/مرداد/یک هزار و چهارصد و سه در مقابل این برات

در وجه شماره علی

مبلغ (به حروف) پنج میلیون ریال پروازید

توضیحات: تست برات سهامی

این برات در تاریخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۴ توسط برانکیر قبول گردید.

نام برات کسب	سکوی کسب و کار الکترونیک	شناسه علی	۰
محل انعامت	تهران	بانک	الهم در بانک گیر
		تهران	محل پرداخت
		تهران	محل انعامت

کد ملی در تاریخ 1403/02/04 این سند را به صورت الکترونیکی امضا کرده است

اقدامات در حال انجام:

- ۱- ارسال مستندات فنی اتصال به سامانه‌های مربوطه به شبکه بانکی کشور و پیگیری جهت امکان‌پذیری ارائه خدمت به متقاضیان.
- ۲- برگزاری جلسات مستمر با وزارت صمت، جهاد کشاورزی، اتاق‌های بازرگانی و... جهت شناساندن ابزار به واحدهای کسب و کار و شناسایی زنجیره‌های تولید.
- ۳- پیگیری جهت اجرایی نمودن فاز دوم شامل امکان انتقال بخشی و تنزیل بخشی برات الکترونیکی در زنجیره تولید.
- ۴- پیگیری ارتباط میان سپام ریالی و سمات در زمان صدور و تسویه
- ۵- برگزاری جلسات توجیهی و آموزشی با مدیران و کارشناسان فنی و کسب و کاری شبکه بانکی جهت توسعه کاربرد ابزارهای تامین مالی زنجیره ای

لزوم تغییر نگرش در خصوص نحوه تامین مالی در اقتصاد

- ❖ انتقال ناکارایی‌های بخش عمومی و بخش واقعی اقتصاد به بازار پول، ناترازی بانکها و لزوم بهینه سازی تخصیص منابع
- ❖ اجرای برنامه کنترل نقدینگی و سیاست کنترل مقداری ترازنامه بانکها
- ❖ رفع موانع تأمین سرمایه در گردش سالم و پایدار واحدهای تولیدی

لزوم توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید

- ❖ جزء (۱۲) بند (الف) ماده (۴) قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی موضوع وظایف بانک مرکزی
- ❖ تبصره (۳)، بند (ب)، ماده (۶) قانون برنامه هفتم توسعه
- ❖ جزء (۲) بند (پ) ماده (۱۰) قانون برنامه هفتم توسعه
- ❖ بهینه سازی سرمایه در گردش زنجیره های تولیدی
- ❖ تسهیل تامین مالی و بهبود جریان مالی زنجیره های تولیدی
- ❖ رفع ناترازی بانکها
- ❖ کمک به ثبات اقتصاد کلان

با تشکر از توجه شما

موارد ابلاغی مرتبط با برات الکترونیکی تامین مالی زنجیره تولید

- ✓ ابلاغ شیوه‌نامه برات الکترونیکی زنجیره تولید در سال ۱۴۰۰ (نامه شماره ۲۸۳۹۶۲/۱۴۰۰ مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۹)
- ✓ ابلاغ سرفصل حسابداری در سال ۱۴۰۱ بخشنامه شماره ۰۱/۸۹۵۳۴ مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۱۱
- ✓ ابلاغ سهمیه برات الکترونیکی سال ۱۴۰۳ به شبکه بانکی کشور به تفکیک بانکها
- ✓ ابلاغ فرم یکنواخت قرارداد در سال ۱۴۰۳ نامه شماره ۰۳/۵۴۸۸۷ مورخ ۱۴۰۳/۰۳/۰۸
- ✓ ابلاغ کارمزدهای برات الکترونیکی زنجیره تولید در سال ۱۴۰۳ نامه شماره ۰۳/۲۶۳۳۱۱ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۲۹
- ✓ ابلاغ اصلاحیه فرم یکنواخت و کارمزدهای برات الکترونیکی نامه شماره ۰۳/۲۷۵۶۱۸ مورخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۳